

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

HENDRIK IV

IN Frankrijk begint het monarchaaltijdperk, d.w.z. de tijd van de absolute alleenheerschappij van de koning, in 1594 met de troonsbestijging van de dynastie van Bourbon. De eerste Bourbon was Hendrik IV. Op het ogenblik dat hij de macht in handen nam, was het met Frankrijk slecht gesteld. De godsdienstoorlogen hadden het land geruineerd. « Frankrijk en ik, zo zei Hendrik IV, hebben er behoefte aan op adem te komen! » Dat wilde zeggen: de koninklijke macht herstellen en orde scheppen in de financies van het land. Een zwaar programma!...

I. - « VENTRE-SAINT-GRIS! »

VENTRE-SAINT-GRIS», zei Hendrik IV heel dikwijls en dat met z'n vreselijk aksent van Gascogner. Deze uitdrukking resumeerde zijn goed humeur en zijn energie. Hij verstond de kunst zich te doen gehoorzamen en bemind te maken. « Ik ben koning, zei hij glimlachend, en een koning die wil gehoorzaamd worden! » Hij was charmant en autoritair, hij was dit ook in zijn huishouden. Koningin Maria de Medici, met wie hij huwde na de nietigverklaring van zijn eerste huwelijk, leerde te zwijgen en zijn kinderen die op zijn rug mochten paard rijden, zelfs in aanwezigheid van de ambassadeurs, leerden te gehoorzamen. « Ventre-saint-gris »!

III. - SULLY

OM van Frankrijk weer een bloeiend land te maken, deed Hendrik IV beroep op Maximiliaan van Bethune, sir de Rosny en hertog van Sully. In tien jaar tijd kon Sully orde scheppen in de staatsfinancies. Hij verminderde de belastingen en spaarde heel wat geld in de staatskas. Hij deed wegen aanleggen, kanalen graven, bruggen bouwen. Hij verbeterde de havens, moedigde de scheepvaart aan en de kolonisatie van Canada. Hij breidde de spinnerijen van Rouen uit, deed veel voor de ontwikkeling van de weverijen (speciaal de wandtapijten) en voor de zijdefabrieken van Lyon. Overal werden moerbeibomen geplant die krioelden van zijdewormen. Brrrrr! Heel Frankrijk sloeg de hand aan het werk.

IV. - DE ZONDAGSE KIP

SULLY spant al zijn krachten in om de landbouw vooruit te helpen. Hij verbetert het lot van de boeren en, dank zij de vrede, kenden deze laatsten een zekere welstand. De koning wilde dat zij ledere zondag hun kip in de pot zouden hebben! Naar zijn mening waren de akkers en de velden de ware rijkdom van een staat. Aan tafel las hij « Théâtre d'Agriculture » van Olivier de Serres, hoofdstuk over het mest...

II. - EEN MAARSCHALK

HET parlement van Parijs wilde de koninklijke decreten betwisten. Hendrik IV sprak een hartig woordje tot deze heren die meenden te sterven van schrik. De edelen trachtten het hoofd weer op te steken en tussen hen bevond zich maarschalk de Biron, oud wapengezel van de koning, die tot gouverneur van Bourgogne benoemd was. Biron zette een samenzwering op touw. Hendrik IV vergaf hem een keer, twee keer... Biron herbegon. Hij werd onthoofd in 1602.

V. - HEGEMONIE OVER EUROPA ?

MEN zegt dat Hendrik IV het plan koesterde de Franse hegemonie over Europa te vestigen en die van de Habsburgers van Spanje en Oostenrijk, met de hulp van de Verenigde Provincies en Zweden, te verpletteren. Hij wilde een soort van « Verenigde Naties » presideren. Hij wou de oorlog verklaren toen hij op 14 mei 1610 door Ravallac, een fanaticus, met een dolksteek werd vermoord. (Wordt voortgezet.)